

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

УДОСКОНАЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ

Маняк Сергій, Москаленко Наталія
Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту

DOI:10.32540/2071-1476-2024-3-044

Annotation

Introduction. Physical training is an important component of the professional readiness of cadets of military educational institutions. In the conditions of constant changes in military affairs and modern requirements for the training of military personnel, it is necessary to improve approaches to physical education. The modern world is constantly changing, and the threats are changing with them. Military personnel in the security and defense sector must be prepared for various scenarios, including acts of terrorism, cyber attacks, natural disasters, and more. Physical fitness is the basis for maintaining a high level of functionality and efficiency under conditions of stress and danger. Physically trained military personnel usually have better indicators of physical endurance, mental stability and speed of reaction. This is important for quick response to emergency situations and efficient execution of tasks. Modern technologies in the security and defense sector (for example, the use of drones, high-precision weapon systems, etc.) require high reaction speed and accuracy from operators. It also requires an appropriate level of physical fitness to perform the tasks effectively. Therefore, in modern conditions, the transformation of the physical training of the security and defense sector is not only relevant, but also necessary to ensure the proper level of protection and effectiveness of military personnel in emergency situations.

The purpose of the study: is the definition of the main ways of improving the special physical training of cadets of the security and defense sector to increase their professional readiness and efficiency in the performance of official tasks.

Research methods. The method of questionnaire, statistical processing and analysis of literary sources was used for the research. The questionnaire consisted of 12 questions, which included issues related to the problems of organizing physical training, professional readiness, motivation to engage in sports and satisfaction with the organization of physical education.

The results. When determining the self-assessment of physical fitness, the cadets noted that 15.2% of respondents had a very good level of physical fitness, 46.4% had a good level, 22.9% had a satisfactory level, 13.3% had a poor level, and 0.1% had a very poor level. respondents. Regarding the definition of the most priority types of physical training, the cadets noted: military sports all-around (37.5%), military pentathlon (27.3%), mixed martial arts (29.2%) and functional all-around (20.3%). As for the need to improve the SFP in a higher military educational institution with specific learning conditions, the survey showed that 33.7% of respondents consider it necessary to increase the means of physical education, 41.4% note the improvement of material and technical support, 17.1% recommend the use of IT technologies, and only 0.7% consider it necessary to raise the professional level of teachers. The respondents' answers show that the cadets' motivational priorities for physical education and sports are: 61.6% increase in physical fitness, 46.4% – strengthening health, 42.6% – improving

appearance. The use of the questionnaire survey testified that 61.1% of respondents believe that special physical training influences the development of leadership qualities of military personnel. According to 82.8% of cadets, special physical training sessions affect the formation of psychological stability and important willpower qualities, 15.2% of cadets disagree with this statement, and 0.1 respondents expressed their own opinion. According to 53.5% of cadets, an increase in interest in physical culture and sports is possible due to the creation of favorable conditions for classes, 49.6% believe that the introduction of modern sports is necessary, 17.1% – an increase in the volume of special physical training, 12.7% indicated an increase in the amount of general physical training, 10.8% expressed their opinion. The level of satisfaction with the organization of the process of physical education showed the following results: 52.8% of cadets are satisfied with the organization of the process of physical education and sports in their educational institution, 29.2% do not like it, and 19.7% cannot provide an answer to this question. The results of this survey show a high level of motivation of cadets to increase the level of physical fitness and health and the need to improve the material and technical base, the introduction of modern sports and the use of IT technologies.

Conclusions. Based on the obtained results, it can be concluded that cadets of the security and defense sector are highly motivated to increase the level of physical fitness and improve health. Although the majority of cadets are satisfied with the organization of the physical education process, there is a need to improve the training programs and methods of physical education. The results of the survey of cadets show the need to improve special physical training by improving the material and technical base, introducing modern sports and using IT technologies in the educational process.

Key words: cadets, physical training, security and defense sector.

Анотація

Вступ. Фізична підготовка є важливою складовою професійної готовності курсантів військових навчальних закладів. В умовах постійних змін у військовій справі та сучасних вимог до підготовки військовослужбовців необхідно вдосконалювати підходи до фізичного виховання. Сучасний світ постійно змінюється, і з ним змінюються і загрози. Військовослужбовці сектору безпеки і оборони повинні бути готовими до різних сценаріїв, включаючи терористичні акти, кібератаки, природні катастрофи тощо. Фізична підготовка є основою для збереження високого рівня функціональності та ефективності в умовах стресу та небезпеки. Фізично підготовлені військовослужбовці зазвичай мають кращі показники фізичної витривалості, ментальної стійкості та швидкості реакції. Це важливо для швидкого реагування на надзвичайні ситуації та ефективного виконання завдань. Сучасні технології в секторі безпеки і оборони (наприклад, використання дронів, високоточних збройових систем тощо) вимагають від операторів високої реакційної швидкості та точності. Це також вимагає відповідного рівня фізичної підготовки для ефективного виконання завдань. Отже, в сучасних умовах трансформація фізичної підготовки сектору безпеки і оборони є не лише актуальною, але і необхідною для забезпечення належного рівня захисту і ефективності військовослужбовців у надзвичайних ситуаціях.

Мета дослідження: є визначення основних шляхів вдосконалення спеціальної фізичної підготовки курсантів сектору безпеки та оборони для підвищення їх професійної готовності та ефективності виконання службових завдань.

Методи дослідження. Для проведення дослідження було використано метод анкетування, статистичної обробки та аналіз літературних джерел. Анкета складалася з 12 запитань, було визначено, які стосуються проблем організації фізичної підготовки, професійної готовності, мотивації до занять спортом та задоволеності організацією фізичного виховання.

Результати. При визначенні самооцінки фізичної підготовки курсанти зазначили, що дуже хорошому рівню фізичної підготовки відповідає 15,2% респондентів, хорошему 46,4%, задовільному відповідає 22,9%, поганий рівень мають 13,3%, на дуже поганому рівні 0,1% респондентів.

Серед пріоритетних видів фізичної підготовки: військово-спортивні багатоборства (37,5%), військове п'ятиборство (27,3%), змішані єдиноборства (29,2%) та функціональне багатоборство (20,3%). Що стосується необхідності покращення СФП в вищому військовому навчальному закладі зі специфічними умовами навчання, опитування показало, що 33,7% респондентів вважають за необхідне збільшення засобів фізичного виховання, 41,4% зазначають про покращення матеріально-технічного забезпечення, 17,1% рекомендують застосовувати ІТ-технології, а лише 0,7% вважають необхідним підвищення професійного рівня викладачів.

Відповіді респондентів свідчать, що мотиваційними пріоритетами курсантів до занять фізичною культурою і спортом є: 61,6% підвищення рівня фізичної підготовленості, 46,4% – зміцненням здоров'я, 42,6% – покращенням зовнішнього вигляду.

Використання методу анкетного опитування засвідчило, що 61,1% респондентів вважають, що спеціальна фізична підготовка впливає на розвиток лідерських якостей військовослужбовців.

На думку 82,8% курсантів, заняття спеціальною фізичною підготовкою впливають на формування психологічної стійкості та важливих вольових якостей, 15,2% курсантів не згодні з цим твердженням та 0,1 респондентів висловили власну думку.

Підвищення інтересу до занять фізичною культурою і спортом, на думку 53,5% курсантів, можливе за рахунок створення сприятливих умов для занять, 49,6% вважають, за необхідне впровадження сучасних видів спорту, 17,1% – збільшення обсягів спеціальної фізичної підготовки, 12,7% – вказали на збільшення обсягу загальної фізичної підготовки, 10,8% – висловили свою думку.

Рівень задоволеності організацією процесу фізичного виховання показав такі результати: 52,8% курсантів задоволені організацією процесу фізичного виховання і спорту в своєму навчальному закладі, 29,2% – не подобаються, а 19,7% не можуть надати відповідь на це питання.

Результати даного опитування показують високий рівень мотивації курсантів до підвищення рівня фізичної підготовленості і зміцнення здоров'я та необхідність покращення матеріально-технічної бази, впровадження сучасних видів спорту та застосування ІТ-технологій.

Висновки. На основі отриманих результатів можна зробити висновок, що курсанти сектору безпеки та оборони мають високу мотивацію до підвищення рівня фізичної підготовленості та зміцнення здоров'я. Хоча більшість курсантів задоволені організацією процесу фізичного виховання, однак існує потреба удосконалення програм занять і методів фізичного виховання. Результати анкетування курсантів показують необхідність вдосконалення спеціальної фізичної підготовки шляхом покращення матеріально-технічної бази, впровадження сучасних видів спорту та використання ІТ-технологій в освітньому процесі.

Ключові слова: курсанти, фізична підготовка, сектор безпеки та оборони.

Вступ. Стрімке зростання застосування новітніх типів озброєння, специфіка виконання певних завдань на ньому під час ведення бойових дій, кардинальна зміна тактики ведення бойових операцій зумовлюють необхідність перегляду підходів до підготовки військовослужбовців сектору безпеки і оборони.

Військова агресія росії проти України обумовлює особливу потребу в підвищеному рівні підготовки, що визначило пріоритетне місце в наукових дослідженнях, спрямованих на трансформацію професійного навчання майбутніх співробітників сектору безпеки і оборони в вищих військових навчальних закладах.

Спеціальна фізична підготовка військовослужбовців сектору безпеки і оборони України є невід'ємною складовою їхньої загальної підготовки. Вона спрямована на забезпечення військовослужбовців необхідними фізичними якостями для виконання вимог сучасних бойових завдань. Специфіка проходження служби в підрозділах сектору безпеки і оборони вимагає

формування вмінь зосереджувати свою увагу одночасно на різноманітних об'єктах і діях.

Аналіз досліджень вчених, таких як А.М. Одерів, С.В. Романчук [11], М.В. Кузнецов [7], М.В. Корчагін [5] та інших, щодо спеціальної готовності до майбутньої військово-професійної діяльності показує різноманітність наукових підходів до формування компетентності майбутніх військових професіоналів. Проте, на нашу думку, в науковій літературі недостатньо розглянуті засоби, які дозволять сформувати таку готовність майбутніх фахівців Збройних Сил України до проведення активних довготривалих бойових дій з використанням новітніх технологій.

При аналізі праць таких вчених, як В.О. Гунченко [1], Т.Ю. Круцевич [6], С.В. Романчук [18], В.М. Кирпенко [2], І.Л. Шлямар [20], О.В. Рольок [16], С.В. Палевич [13], ми виявили значну кількість методів, спрямованих на підвищення рівня фізичної підготовки. Ці методи позитивно впливають на ефективність про-

фесійної підготовки військовослужбовців, зосереджуючись на спеціальній адаптації фізичних тренувань до конкретних професійних спеціальностей та розв'язанні специфічних завдань, що характерні для кожної професії.

Особливу увагу потребує вдосконалення організації спеціальної фізичної підготовки майбутніх професіоналів, а також пошук нових, ефективних методів і засобів проведення навчального процесу у навчальних закладах з метою готовності майбутніх офіцерів до фізичного самовдосконалення. Пріоритетними напрямками вдосконалення спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців вважається: використання фізичних вправ, що відображають особливості військово-професійної діяльності, включення до занять з фізичної підготовки військово-прикладних вправ, які використовуються в системі фізичного виховання країн-членів НАТО, а також різних видів єдиноборств.

Мета дослідження. Визначити основні шляхи вдосконалення спеціальної фізичної підготовки

курсантів сектору безпеки та оборони для підвищення їх професійної готовності та високої ефективності виконання службових завдань за призначенням.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було проведено анкетування 158 курсантів ВВНЗ. Анкета складалася з 12 запитань, що включали питання, які стосуються проблем організації фізичної підготовки, професійної готовності, мотивації до занять спортом та задоволеності організацією фізичного виховання.

Результати дослідження. Дослідження проводилось у період воєнного стану. Курсанти, які проходили анкетування, навчаються в місцях тимчасової дислокації, де навално-тренувальні бази не повною мірою відповідають вимогам сучасності. В дослідженні брали участь курсанти віком від 17-19 років 50%, 20 і старше також становить 50%, що зумовлено великою кількістю вступників військовослужбовців контрактної служби, які на момент вступу до навчального закладу мають досвід участі в бойових діях та проходження служби в системі сектору безпеки і оборони.

При виборі майбутньої професії, необхідно враховувати її специфіку та умови, в яких вони

будуть проходити службу. Сучасні вимоги до військово-професійної діяльності офіцерів сил сектору безпеки та оборони передбачають високий рівень фізичної підготовки. Тому майбутні курсанти мають готуватися до вступу у військові вищі навчальні заклади, що підтверджують результати анкетування: 86,6% респондентів займались спортом до вступу у вищий навчальний заклад, разом із тим 13,4 % респондентів зазначили, що не займались.

Стан здоров'я молоді залишається однією із актуальних медико-соціальних проблем у нашій країні. Результати досліджень численних науковців вказують на щорічне зниження рівня фізичної підготовленості та стану здоров'я молоді в Україні, яка вступає до закладів вищої освіти. Це стосується і абітурієнтів військових навчальних закладів. Під час вивчення думок курсантів щодо їхньої самооцінки рівня фізичної підготовленості на момент вступу було виявлено подібну тенденцію.

При визначенні самооцінки фізичної підготовки курсанти зазначили, що дуже хорошему рівню фізичної підготовки відповідає 15,2% респондентів, хорошему 46,4%, задовільному відповідає 22,9%, поганий рівень мають

13,3%, на дуже поганому рівні 0,1% респондентів (рис.1).

Щодо визначення найбільш пріоритетних видів фізичної підготовки курсанти відзначили: військово-спортивні багатоборства (37,5%), військове п'ятиборство (27,3%), змішані єдиноборства (29,2%) та функціональне багатоборство (20,3%).

Що стосується необхідності покращення СФП в вищому військово-навчальному закладі зі специфічними умовами навчання, опитування показало, що 33,7% респондентів вважають за необхідне збільшення засобів фізичного виховання, 41,4% зазначають про покращення матеріально-технічного забезпечення, 17,1% рекомендують застосовувати ІТ-технології, а лише 0,7% вважають необхідним підвищення професійного рівня викладачів.

Відповіді респондентів свідчать, що мотиваційними пріоритетами курсантів до занять фізичною культурою і спортом є: 61,6% підвищення рівня фізичної підготовленості, 46,4% – зміцненням здоров'я, 42,6% – покращенням зовнішнього вигляду (рис.2).

Одним із головних пріоритетів виховання майбутнього професіонала за військовим фахом країн членів НАТО є виховання лідера. Використання методу анкетного

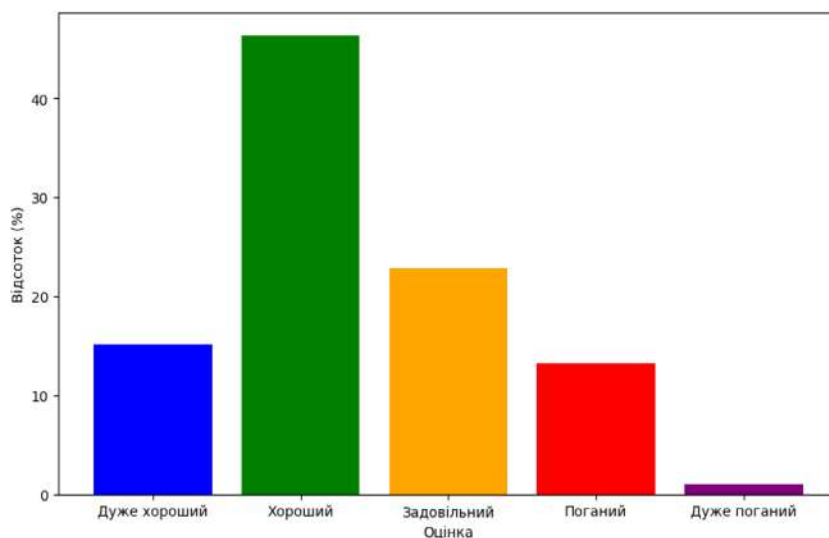

Рис. 1. Діаграма самооцінки фізичної підготовки курсантів

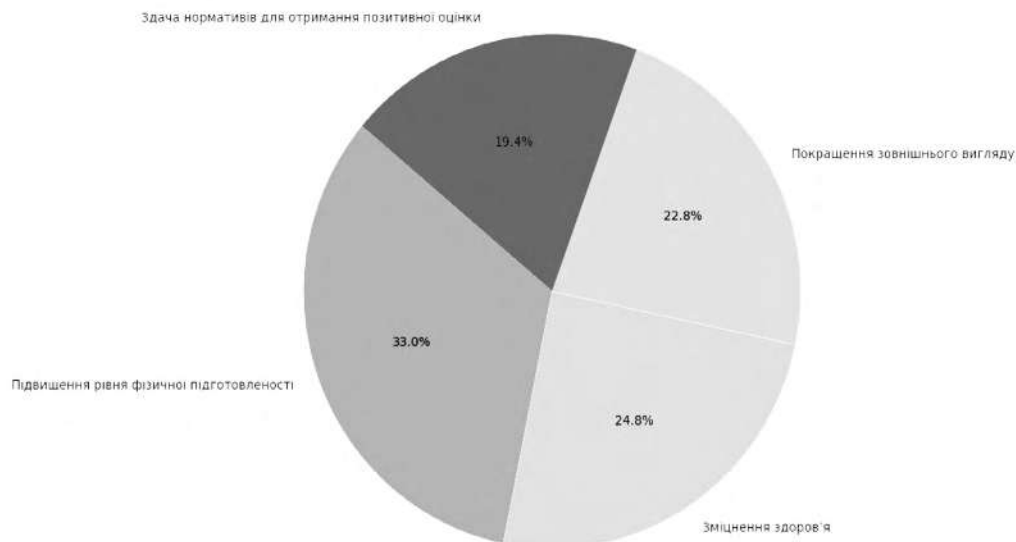

Рис. 2. Мотиваційні пріоритети курсантів сектору безпеки і оборони

опитування засвідчило, що 61,1% респондентів вважають, що спеціальна фізична підготовка впливає на розвиток лідерських якостей військовослужбовців.

У ході анкетування було з'ясовано думку курсантів стосовно впливу занять спеціальною фізичною підготовкою на формування психологічної стійкості та важливих вольових якостей, на що 82,8% респондентів відповіли – так, 15,2% курсантів не згодні з цим твердженням та 0,1 респондентів висловили власну думку.

Підвищення інтересу до занять фізичною культурою і спортом, на думку 53,5% курсантів, можливе за рахунок створення сприятливих умов для занять, 49,6% вважають за необхідне впровадження сучасних видів спорту, 17,1% – збільшення обсягів спеціальної фізичної підготовки, 12,7% – вказали на збільшення обсягу загальної фізичної підготовки, 10,8% – висловили свою думку.

Рівень задоволеності організацією процесу фізичного виховання показав такі результати: 52,8% курсантів задоволені організацією процесу фізичного виховання і спорту в своєму навчальному закладі, 29,2% – процес не подоба-

ється, а 19,7% не можуть надати відповідь на це питання (рис.3).

Дискусія.

Спеціальна фізична підготовка є одним із основних напрямків індивідуальної підготовки військовослужбовців сектору безпеки та оборони. Дослідження М.В. Кузнецова [7], В.Б. Лашти [8], С.О. Юр'єва [21], В.П. Ягодзинського [22], М.В. Корчагіна зі співавторами [3,4], В.С. Откидача [12], О.І. Тьорло [19], В.М. Романчука [17], І.В. Пилипчака [15], Я.А. Панькевича [14], А.В. Мельнікова [9] щодо напрямів оптимізації спеціальної фізичної підготовки в ВВНЗ, показують необхідність постійного удосконалення засобів та методів фізичного виховання військовослужбовців. Зазначені науковці використовували різні підходи удосконалення фізичної підготовки військовослужбовців, здебільшого – це засоби різних видів спорту. Актуальність дослідження зумовлюється необхідністю вирішення науково-прикладного завдання щодо формування психофізіологічної готовності військовослужбовців. На наш погляд, є необхідність застосування комплексного підходу для удосконалення спеціальної фізичної підготовки шляхом

упровадження засобів і методів новітніх видів спорту військово-прикладної направленості, засобів, які використовуються у фізичному вихованні військовослужбовців країн-членів НАТО. Також отримані дані свідчать про позитивний вплив фізичної підготовки на професійну готовність курсантів, що підтверджується в працях С.В. Романчука, [18]; А.М. Одєрова, [10]; М. Кузнецова, [7], С.В. Палєвича, [13]; І.І. Пилипчака, [15]; Я.А. Панькевича, [14]; В.С. Откидача, [12], та свідчить про те, що існує потреба у подальшому вдосконаленні методів і засобів фізичного виховання. Використання сучасних технологій та інноваційних підходів може значно підвищити ефективність підготовки майбутніх офіцерів.

Висновки. Результати анкетування курсантів ВВНЗ засвідчує необхідність вдосконалення спеціальної фізичної підготовки шляхом покращення матеріально-технічної бази, впровадження сучасних видів спорту та використання ІТ-технологій в освітньому процесі. Також важливо враховувати мотиваційні пріоритети курсантів для підвищення їхньої зацікавленості у фізичній підготовці. Курсанти ВВНЗ мають високу мо-

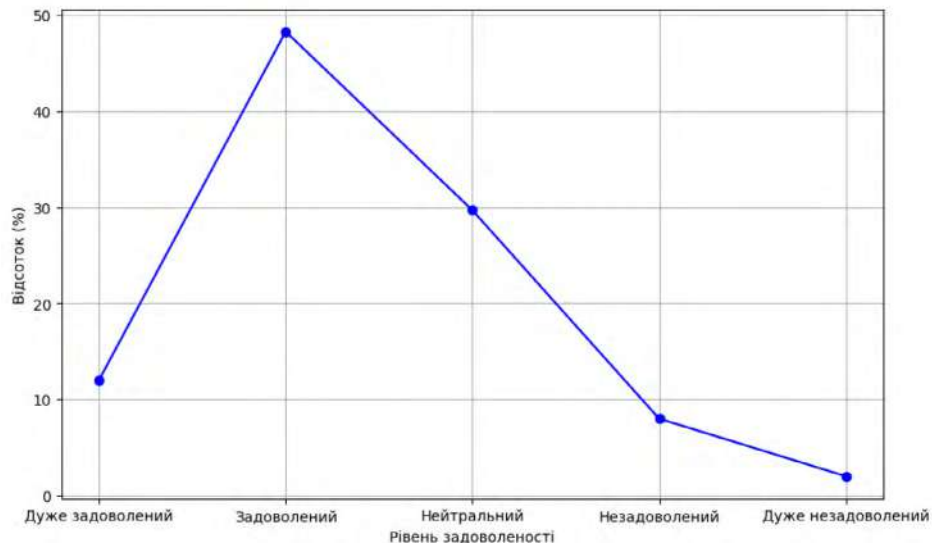

Рис.3. Лінійна діаграма задоволеності організацією процесу фізичного виховання

тивацію до фізичної підготовки, головними пріоритетами якої є підвищення фізичної підготовленості та зміцнення здоров'я. Хоча більшість курсантів задоволені організацією процесу фізичного виховання, є певна частка незадо-

волених, що потребує вдосконалення програм та методів фізичного виховання.

Перспективи подальших досліджень спрямований на визначення новітніх підходів щодо удосконалення спеціальної фі-

зичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів сектору безпеки та оборони.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що відсутній будь який конфлікт інтересів.

Література

1. Гунченко В.О. Оптимізація спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців підрозділів технічного забезпечення Сухопутних військ Збройних Сил України. дис. ... доктор філософії: 017. Харків, 2023. 325 с.
2. Кирпенко В.М. Оптимізація спеціальної фізичної підготовки курсантів-льотчиків у період льотного навчання: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.02. Львів, 2014. 20 с.
3. Корчагін М.В., Откидач В.С. Удосконалення фізичного стану курсантів засобами військово-спортивного багатоборства Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України: тези IV Міжнар. наук.-практ. конф. (19 листопада 2020 р. Київ). Київ: НУОУ, 2020. С. 203-205
4. Корчагін М.В., Откидач В.С., Цепляєв Ю.В. Дослідження морфо-функціонального стану вступників військового закладу вищої освіти. Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 3-4 жовтня 2019 р.). Харків: друкарня «Мадрид», 2019. 386 с.

References

1. Hunchenko V.O. Optimization of special physical training of servicemen of the technical support units of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine. dys. ... doktor filosofii: 017. Kharkiv, 2023. 325 p. (in Ukrainian).
2. Kyrpenko V.M. Optimization of special physical training of cadet pilots during flight training: avtoref. dys. ... kand. nauk z fiz. vykh. ta sportu: 24.00.02. Lviv, 2014. 20 p. (in Ukrainian).
3. Korchagin M.V., Otkidach V.S. Improving the physical condition of cadets by means of military and sports all-around. Suchasni tendentsiyi ta perspektyvy rozvytku fizychnoyi pidhotovky ta sportu Zbroynykh Syl Ukrayiny, pravookhoronnykh orhaniv, ryatuvalnykh ta inshykh spetsialnykh sluzhb na shlyakhu yevroatlantlychnoyi intehratsiyi Ukrayiny: tezy IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (19 lystopada 2020 r.). Kyiv: NUOU, 2020. P. 203-205 (in Ukrainian)
4. Korchagin M.V., Otkydach V.S., Tsepliaev Yu.V. Study of the morpho-functional state of entrants to a military institution of higher education. Zdorov'ya natsiyi i vdoskonalennya fizkul'turno-sportyvnoyi osvity: materialy I Mizhnarodnoyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi (Kharkiv, 3-4 zhovtnya

5. Корчагін М.В. Оптимізація спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців-операторів Повітряних Сил у циклі бойового чергування: автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.02. Дніпро, 2018. 20 с.
6. Круцевич Т.Ю., Ольховий О.М. Професійно-спрямована система фізичної підготовки майбутніх офіцерів. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. Київ: НУФВСУ, 2012. № 4. С. 73-77.
7. Кузнєцов М.В. Удосконалення фізичної підготовки кандидатів у підрозділи сил спеціальних операцій Збройних Сил України: дис. ... канд. наук з фіз. вих. та спорту: 24.00.02. Львів, 2017. 236 с.
8. Лашта В.Б. Удосконалення фізичної підготовки кандидатів на навчання до вищих військово навчальних закладів: дис. ... доктор філософії з фізичної культури і спорту: 017. Львів, 2021. 218 с.
9. Мельніков А.В. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх офіцерів прикордонників до фізичного виховання особового складу: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04. Хмельницький, 2020. 608 с.
10. Одеров А.М. Аналіз системи контролю та перевірки фізичної підготовки військовослужбовців Збройних сил. Молода спортивна наука України: зб. наук. праць з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини за заг. Ред. Є. Приступи. Львів. 2014. Вип. 18, т. 2, С.90-93.
11. Одеров А., Романчук С., Людовик Т., Фіщук І., Свищ Я., Пилипчак І., Дух Т., Лашта В. Удосконалення спеціальних якостей військовослужбовців засобами фізичного виховання. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. Випуск 26, 2022. С. 135-140.
12. Откидач В.С. Удосконалення спеціальної фізичної підготовки курсантів засобами військово-спортивних багатоборств: дис. ... доктор філософії: 017. Дніпро, 2023. 242 с.
13. Палевич С.В. Напрямки удосконалення спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців Повітряних Сил Збройних Сил України. *Молода спортивна наука України*: зб. наукових праць. Львів, 2018, С. 46–47
14. Панькевич Я.А. Удосконалення спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців інженерних військ Сухопутних військ Збройних Сил України: дис. ... доктор філософії: 017. Львів, 2021. 221 с.
15. Пилипчак І.В. Удосконалення фізичної підготовки курсантів військових закладів вищої освіти засобами кросфіту на етапі первинного навчання: дис. ... доктор філософії: 017. Львів, 2021. 250с.
16. Роліук О.В. Удосконалення фізичної підготовки військовослужбовців засобами прикладних ви-
- 2019 r.). Kharkiv: drukarnya «Madryd», 2019. 386 p. (in Ukrainian)
5. Korchahin M.V. Optimization of special physical training of servicemen-operators of the Air Force in the cycle of combat duty: avtoref. dys. ... kand. nauk z fiz. vykh. ta sportu: 24.00.02. Dnipro, 2018. 20 p. (in Ukrainian).
6. Krutsevych T.Y., Olkhovyi O.M. Professionally oriented system of physical training of future officers. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*. Kyiv: NUFVVSU, 2012. № 4. P. 73-77. (in Ukrainian).
7. Kuznetsov M.V. Improving the physical training of candidates for special operations units of the Armed Forces of Ukraine: dys. ... kand. nauk z fiz. vykh. ta sportu: 24.00.02. L'viv, 2017. 236 p. (in Ukrainian).
8. Lashta V.B. Improving the physical fitness of candidates for training in higher military educational institutions: dys. ... doktor filosofiyi z fizychnoyi kul'tury i sportu: 017. L'viv, 2021. 218 p. (in Ukrainian)
9. Melnikov A.V. Theoretical and methodical principles of training future border guards officers for physical training of personnel: dys. ... d-ra ped. nauk: 13.00.04. Khmelnytskyi, 2020. 608 p. (in Ukrainian).
10. Oderov A.M. Analysis of the system of control and verification of physical training of the Armed Forces: Zbroinykh syl. Moloda sportyvna nauka Ukrainy: zb. nauk. prats z haluzi fiz. vykhovannia, sportu i zdorovia liudyny za zah. Red. Ye. Prystupy. Lviv. Vyp. 18, t. 2, S.90-93. (in Ukrainian).
11. Oderov A., Romanchuk S., Klymovych V., Nebozhuk O., Ostrovsky M., Svisht Y., Pylypchak I. Pedagogical technology of professional and physical training of artillery intelligence servicemen for combat missions. *Fizychno vykhovannia, sport i kul'tura zdorov'ya u suchasnomu suspil'stvi*. 2022. No. 2 (58). P. 35-42. (in Ukrainian)
12. Otkydach V.S. Improvement of special physical training of cadets by means of military sports all-around: dys. ... doktor filosofii: 017. Dnipro, 2023. 242 p. (in Ukraine).
13. Palevych S.V. Areas of improvement of special physical training of servicemen of the Air Force of the Armed Forces of Ukraine. *Moloda sportyvna nauka Ukrainy: zb. naukovykh prats*. Lviv, 2018, P. 46–47. (in Ukrainian).
14. Ya.A. Pankevich Improvement of specific physical training of servicemen of engineering troops of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine: dys. ... doktor filosofiyi: 017. L'viv, 2021. 221 p. (in Ukrainian)
15. Pylypchak I.V. Improvement of physical training of cadets of military institutions of higher education by means of crossfit at the stage of primary training: dys. ... doktor filosofiyi: 017. L'viv, 2021. 250p (in Ukraine)

- дів спорту. *Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 15: Фізичне виховання і спорт*. Київ, 2016. Серія 15. Вип. 01 (68). С. 74-77.
17. Романчук В.М. Формування професійно-прикладної фізичної підготовленості курсантів засобами фізичних вправ. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць*. Київ, 2013. Випуск 12 (39). С. 107-114.
 18. Романчук С.В. Фізична підготовка курсантів військових навчальних закладів Сухопутних військ ЗС України: [монографія]. Львів: АСВ, 2012. 367 с.
 19. Тьорло О.І., Упровадження в освітній процес набутих практичних навичок з навчальної дисципліни «спеціальна фізична підготовка»// Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: зб. наук. пр. / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. тактич. та спец.-фіз. підгот. ф-ту № 2. – Харків: ХНУВС, 2020. – С. 272- 274.
 20. Шлямар І.Л. Удосконалення спеціальної фізичної підготовки військовослужбовців механізованих підрозділів Сухопутних військ Збройних Сил України. дис... канд наук з фіз. виховання та спорту: 24.00.02. Львів, 2016. 22 с.
 21. Юр'єв С.О. Методика розвитку рухових якостей курсантів військових закладів вищої освіти у процесі фізичного виховання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2020. 317 с.
 22. Ягодзінський В.П. Методика розвитку фізичних якостей курсантів-десантників засобами кросфіту у процесі фізичного виховання: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2020. 257 с.
 16. Roliuk O.V. Improving the physical training of military personnel by means of applied sports. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanova. Series 15: Physical education and sports*. Kyiv, 2016. Series 15. Issue 01 (68). P. 74-77 (in Ukrainian).
 17. Romanchuk V.M. Formation of professional and applied physical fitness of cadets by means of physical exercises. *Scientific journal of the National Pedagogical University named after M.P. Drahomanova. Series 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sport): collection. scientific works*. Kyiv, 2013. Issue 12 (39). P. 107-114 (in Ukrainian)
 18. Romanchuk S.V. Physical training of cadets of military educational institutions of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine: [monohrafiia]. Lviv: ASV, 2012. 367 p. (in Ukrainian).
 19. Torlo O.I. Implementation of acquired practical skills from the educational discipline «special physical training» in the educational process // *Pidhotovka politseiskykh v umovakh reformuvannia systemy MVS Ukrainy: zb. nauk. pr. / MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav, Kaf. taktych. ta spets.-fiz. pidhot. f-tu № 2. – Kharkiv: KhNUVS, 2020. – S. 272-274. (in Ukrainian).*
 20. Shliamar I.L. Improvement of special physical training of servicemen of mechanized units of the Ground Forces of the Armed Forces of Ukraine. *dys... kand nauk z fiz. vykhovannia ta sportu: 24.00.02. Lviv, 2016. 22 p. (in Ukrainian).*
 21. Yuriev S.O. Methodology for the development of movement qualities of cadets of military institutions of higher education in the process of physical education: *dissertation. ... candidate ped. Sciences: 13.00.02. Kyiv, 2020. 317 p25. (in Ukrainian)*
 22. Yagodzinsky V.P. Methodology for the development of physical abilities of cadets-paratroopers using crossfit during the process of physical training: *dis. ... kand. nauk: 13.00.02. Kiev, 2020. 257 p. (in Ukrainian)*

Москаленко Наталія

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10, 49094, Україна
e-mail: moskalenkonatali2016@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-9162-5206>

Маняк Сергій

Придніпровська державна академія фізичної культури і спорту
м. Дніпро, вул. Набережна Перемоги, 10, 49094, Україна
e-mail: manyak542@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0004-8176-3444>